

Pseudojuridik och medborgarskapsinriktade sekter

*Hur fungerar pseudojuridik jämfört med pseudovetenskap, och hur fungerar en sekt som baserar sig på idéer om medborgarskap? **Xzenu Cronström Beskow** reder ut begreppen.*

VAD SKULLE DU SÄGA OM någon berättade för dig att det finns en magisk trollformel som ger frihet och rikedom till vem som än använder den? Du får höra att vem som helst kan använda denna trollformel, även du. Det enda du behöver göra för att bli rik och fri är att recitera några magiska ord. Nog för att ett sådant erbjudande låter lockande, men förmodligen skulle du ändå omedelbart avfärda alltihop som en uppenbar bluff. Magi fungerar inte. Närmare bestämt så fungerar magiska och religiösa handlingar av all empiri att döma inte på något sätt som

går bortom placeboeffekten. Denna effekt kan vara nog så mäktig rent psykologiskt, men att pålitligt fungera för att göra dig rik ligger långt bortom dess förmåga.

Men tänk dig nu att personen som berättar om den magiska formeln inte kallar den för magi, utan istället kallar den för ett fiffigt juridiskt kryphål. Allt du behöver göra är att åberopa rätt lag eller rätt juridisk princip. Då blir myndigheterna plötsligt tvungna att backa och göra som du vill, eftersom de måste följa lagen. I detta läge låter resonemanget kanske mer rimligt? En del juridiska kryphål existerar ju på riktigt. Men existerar just det här fantastiska kryphålet faktiskt på riktigt, eller rör det sig i själva verket om en form av magi som har maskerats till att se ut som juridik? Med andra ord: rör det sig om juridik, eller rör det sig istället om pseudojuridik? När kvacksalveri, magiskt tänkande och dylikt nonsens förkläs till vetenskap så kallar vi det för "pseudovetenskap". När det istället förklarar sig till juridik så kan vi på samma sätt kalla det för "pseudojuridik". På engelska kallas pseudojuridik ibland för "pseudolaw". Precis som gränsen mellan vetenskap, pseudovetenskap och protovetenskap ibland kan vara skarp och ibland flytande så finns det ibland, men inte alltid, klara gränser mellan juridik och pseudojuridik. Det gäller de juridiska eller politiska frontlinjer där det råder oenighet om hur lagarna bör tolkas. Detta gör det lättare för kvacksalvare att framställa sin ormolja ("Snake Oil", bluffprodukt) som om den vore något legitimt: de kan låtsas ligga i frontlinjen och sälja något som inte har blivit allmänt accepterat ännu (eventuellt på grund av att en eller annan konspiration undanhåller sanningen) men som redan nu fungerar fullt ut.

För en lekman kan det vara oerhört svårt att se skillnaden mellan juridik och pseudojuridik. Som några enkla exempel, tänk dig att du har flyttat till USA och att du får tre goda råd: ett råd om hur du ska slippa ifrån jurytjänstgöring om du blir inkallad men vill slippa, ett råd om hur du ska slippa bli arresterad om polisen tar fast dig för något, och ett råd om hur du ska slippa betala skatt på din bil. Läs i lugn och ro igenom dessa tre råd nedan. Ta dig därefter en funderare, innan du läser vidare eller kollar upp dem på nätet. Verkar de vara råd som fungerar i praktiken och som överensstämmer med lagstiftningen, eller är de snarare struntprat och du riskerar att åka dit rejält om du försöker använda dem?

Första hypotetiska rådet: Slippa jurytjänstgöring

Kräver domstolen att du ska använda din dyrbara tid till att sitta med i en jury för att döma i något brottmål? Om

du inte vill vara med, informera dem bara att om du kommer med i juryn så kommer du att döma i enlighet med lagen endast om du tycker att lagen är bra. Om du kommer fram till att du är missnöjd med en lag så kommer du att strunta i den. Istället kommer du att åstadkomma en så kallad "jury nullification", genom att döma i enlighet med dina egna personliga åsikter. Domstolen kommer att respektera din rätt att döma i enlighet med dina egna åsikter i stället för i enlighet med lagen, men den kommer inte att vilja ha med dig i juryn.

Andra hypotetiska rådet: Slippa bli arresterad

Är polisen missnöjd med dig? Hävdar de att du har brutit mot lagen, tänker de arrestera dig? Ingen fara, samhällskontraktet baserar sig ju på att medborgarna samtycker till myndigheternas myndighetsutövning. Informera helt enkelt polisen om att du inte samtycker till att bli arresterad, så har de inte någon som helst rätt att göra något mot dig.

Tredje hypotetiska rådet: Slippa betala skatt

Är det någon skatt som tynger dig, till exempel skatt på din bil? Är det kostsamt att vara medborgare i USA? Ingen fara, du kan helt enkelt förklara dig självstyrande. Bli en Sovereign Citizen, istället för en Federal Citizen. Som självstyrande medborgare så slipper du betala skatt och slipper lyda federala lagar, samtidigt som du fortfarande har rätt att delta i samhället och åtnjuta alla dess förmåner. Kom bara ihåg att byta ut bilens federala registrerings skylt mot en självständighetsskylt så är det grönt.

De tre rådens ställning i samhället

Om du inte redan har gjort det, ta en liten paus och fundera över de tre råden... När du funderat klart, vad tänker du om dem? Verkar de vettiga, verkar det som att de skulle fungera på riktigt? Finns de regler de hänvisar till ens på riktigt, eller är de bara något som någon försöker lura i dig? Några snabba sökningar på internet visar att alla tre råden faktiskt framförts på riktigt. De är rätt utbredda, inte bara enstaka personers påhitt. Huruvida de tre råden faktiskt fungerar är däremot en helt annan historia.

En sökning på "Jury Nullification" kan få fram bland annat en infotainmentvideo från CGP Gray¹ (en privatpersons youtubekanal, med² flera³ intressanta⁴ videos⁵ som förefaller väl informerade) och en artikel från ACLU⁶ (American Civil Liberties Union, en av världens mest kända människorättsorganisationer). Båda hävdar att

Jury Nullification existerar på riktigt, men också att det är omstritt och att det inom rättsväsendet finns en vilja att sätta dit dem som ägnar sig åt det eller förespråkar det. Detta innebär att du kan ta rådet på allvar, men även att du inte bör använda det i praktiken utan att först läsa på mer noggrant

Båda hävdar att Jury Nullification existerar på riktigt, men också att det är omstritt och att det inom rättsväsendet finns en vilja att sätta dit dem som ägnar sig åt det eller förespråkar det.

med fler källor. Tänk på att hur starka belägg för ett påstående du behöver varierar oerhört mellan för det första att för egen del bedöma att påståendet förmodligen stämmer, för det andra att informera andra om att du är säker på att påståendet stämmer, och för det tredje att begå handlingar där du riskerar din egen eller någon annans liv eller livssituation ifall påståendet visar sig vara felaktigt.

En internetsökning på "Sovereign Citizens" ger helt andra typer av resultat, bland annat sidor om "pseudolaw"⁷ och om just "Sovereign Citizens"⁸. Chris Shelton (en expert på sekter och aktivist för kritiskt tänkande, själv avhoppare⁹ från sekten Scientology) har två podcstar^{10 11} om Sovereign Citizens. Det står snabbt klart att om du följer något av de båda sista råden så riskerar du att bli extra hårt straffad, och i värsta fall kan myndigheterna till och med börja misstänka dig för terrorism. Tydligt är "Sovereign Citizens" en mycket illa ansedd sektörelse, vars anhängare är ökända för att först begå diverse brott och att därefter bli väldigt förvånade och upprörda när det visar sig att lagen faktiskt gäller även för dem vare sig de samtycker till detta eller ej. Det är en rörelse som dessutom är ökänd för rasism och sexism, bland annat genom att många av dess medlemmar anser att endast vita män kan vara självstyrande. Medan vissa motiverar detta med att de konstitutionstillägg som gav kvinnor och afroamerikaner rösträtt skulle vara ogiltiga (och att alla val som genomförts sedan dess därmed också skulle vara ogiltiga) så menar andra att eftersom tillägget om afroamerikaners rösträtt är giltigt så binder det afroamerikanerna till den federala staten så att de är tvungna att vara Federal Citizens istället för Sovereign Citizens¹².

Bild: Privat

Därmed inte sagt att de båda sista råden aldrig kan fungera i praktiken: om en ensam polis möter en bil full av argsinta unga män som har en uppenbart falsk registreringsskylt, då kommer han förmodligen inte att arresteras dem på egen hand – istället står valet mellan att antingen kalla på förstärkning eller att låta dem löpa, och då kan sistnämnda strategi ibland utgöra ett rimligt hushållande med polisens resurser. För anhängarna är det lätt att misstolka sådana incidenter, se dem som om de vore bevis för att Sovereign Citizens skulle ha rätt i sak.

Medborgarskap som ormolja

Dagens människor lever på en planet som har global kommunikation, global ekonomi, global kultur och så vidare. Allt socialt liv på planeten är sammanvävt. Trots att alla världens människor lever tillsammans så lever vi på oerhört olika villkor. Vilket medborgarskap du har avgör inte enbart om och var du får rösta och vad du behöver

betala för skatt, utan även en massa andra saker: det avgör i vilken mån du tillerkänns rätt till sjukvård och utbildning, det avgör i vilken mån du får resa fritt i världen, och det avgör i vilken mån dina möjligheter i livet påverkas av faktorer som din hudfärg, ditt kön och din sexuella läggning. I denna värld där det finns så olika medborgarskap och dessa ger så oändligt olika livsvillkor så kan ett löfte om förbättrade livsvillkor genom modifierat medborgarskap te sig inte bara lockande, utan även realistiskt. Att frågor om medborgarskap dessutom är svåra att överblicka gör det desto lättare för pseudojurister att sälja förbättrat medborgarskap som sin egen speciella ormolja. En viktig sak att se upp med när det gäller gränsen mellan juridik och pseudojuridik är i vilken mån det görs en klar och tydlig uppdelning mellan “är” och “bör”. Med andra ord: pratar vi om *hur vi anser att lagstiftningen borde vara beskaffad*, eller pratar vi om *hur vi bedömer att lagstiftningen faktiskt är beskaffad*? Medan seriös politik fokuserar på

det förstnämnda och seriös juridik fokuserar på det sistnämnda så ligger det i pseudojuridikens intresse att avstå från att göra någon gränsdragning mellan de två. Medan seriösa politiker kan vilja ändra den befintliga lagstiftningen så fastslår sekteristiska pseudojurister gladeligen att en helt annan lagstiftning redan gäller och att alla som inte följer denna är lurade eller hjärntvättade, alternativt förrädare. Ta till exempel hur en del Sovereign Citizens tar idén att det skulle finnas ett underförstått samhällskontrakt, och blandar ihop det med en önskedröm om att det här och nu finns ett sådant samhällskontrakt, som det dessutom skulle vara valfritt att samtycka till eller ej. Eller ta hur en del rasister såväl bland Sovereign Citizens som inom andra rörelser (både i USA och här i Europa) tar sin önskedröm om att endast vita nationalisterna ska få räknas som medborgare och blandar ihop denna med en idé om att det är giltig lag här och nu - lag som det skulle utgöra "förräderi" att motsätta sig. Motsvarande utsuddning av gränsdragningen mellan "är" och "bör" kan vi även möta inom pseudovetenskap, med kvacksalvare och kreatio-nister som sömlöst och omärkligt glider över från *"tänk vad coolt det vore om den här behandlingen fungerade"* till *"behandlingen fungerar"* respektive glider över från *"tänk vad otäck evolutionen kan vara, med resistenta bakterier och ständigt lidande i naturen"* till *"evolutionen existerar inte"*. Hur skönt önsketänkande än kan kännas så kan det ändå ha ett högt pris i form av missriktad pseudokunskap som gör det svårare att förstå världen på riktigt. 📖

Noter

1. CGP Grey, “The Law You Won’t Be Told”: https://www.youtube.com/watch?v=uqH_Y1TupoQ
2. CGP Grey, “This Video Will Make You Angry”: https://www.youtube.com/watch?v=rE3j_RHkqJc
3. CGP Grey, “The Fable of the Dragon-Tyrant”: <https://www.youtube.com/watch?v=cZYNADOHhVY>
4. CGP Grey, “Seven Ways to Maximize Misery”: <https://www.youtube.com/watch?v=LO1mTEL0j6o>
5. CGP Grey, “The Rules For Rulers”: <https://www.youtube.com/watch?v=rStL7niR7gs>
6. ACLU, “It’s Perfectly Constitutional to Talk About Jury Nullification”: <https://www.aclu.org/blog/free-speech/its-perfectly-constitutional-talk-about-jury-nullification>
7. Rational Wiki, Pseudolaw: <https://rationalwiki.org/wiki/Pseudolaw>
8. Rational Wiki, Sovereign Citizen: https://rationalwiki.org/wiki/Sovereign_citizen
9. Chris Shelton, “Scientology Manipulation: Why Smart People Fall for Stupid Things“: <https://www.youtube.com/watch?v=96-FYY1b8Ps>
10. Chris Shelton, “Sensibly Speaking Podcast #184: The Cult of Sovereign Citizens“: <https://www.youtube.com/watch?v=mCXL7v53SYs>
11. Chris Shelton, “Sensibly Speaking Podcast #209: Sovereign Citizens, the Law and You“: <https://www.youtube.com/watch?v=ohx56lczYw>
12. Southern Poverty Law Center, “Sovereign Citizens Movement“: <https://www.splcenter.org/fighting-hate/extremist-files/ideology/sovereign-citizens-movement>